

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Фінансово-економічна політика російського уряду на окупованих територіях Східної Галичини та Північної Буковини в період Першої світової війни
Викладач	Орлик Світлана Владиславівна, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний тел.	095 423 95 99
E-mail:	svitlana.orlik@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 4. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber за домовленістю.
Пререквізити	Для вивчення курсу здобувачі потребують базових знань з історії України, а також дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння методів критики джерел

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінансово-економічна політика російського уряду на окупованих територіях Східної Галичини та Північної Буковини в період Першої світової війни» є формування у здобувачів вищої освіти необхідного обсягу цілісних, системних знань щодо історії України. Використовуючи найновіші здобутки історіографії, сформувати у студентів-істориків знання про особливості досліджень економічної історії, розуміння економічних та фінансових процесів в умовах війни та відбиток їх на житті пересічних мешканців окупованих територій.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є: сприяти формуванню історичного мислення, вміння виявляти історичну обумовленість подій і явищ; опанування навичками використання історико-економічної інформації, методу історико-економічного аналізу процесів і явищ економічного життя суспільства в його історичному, альтернативному (багато варіантному) розвитку, розкриття причинно-наслідкових зв'язків; формування цілісного бачення історії економіки, знань щодо зміни форм господарського розвитку в історичній послідовності (в т. ч. особливості функціонування економіки в умовах війни). Важливим завданням курсу є формування в майбутніх істориків розуміння важливості використання антропологічного підходу до розуміння історико-економічних процесах минулого.

2. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- економічну термінологію;
- особливості різних типів історичних джерел для дослідження економічної історії;
- особливості використання історико економічної інформації, методу історико-економічного аналізу процесів і явищ економічного життя суспільства в його історичному, альтернативному (багато варіантному) розвитку.

уміти:

- володіти категоріально-понятійним апаратом з економічної історії;
- вести пошукову роботу для здійснення досліджень з економічної історії;
- здійснювати порівняльний історико-економічний аналіз моделей економічного розвитку (загальних та специфічних рис) різних регіонів України;
- брати участь у дискусіях, формулювати та відстоювати власну позицію з обговорюваних проблем;

набути соціальних навичок (soft skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- взаємодіяти в соціокультурному середовищі.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу в ЦНТУ; Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організація та органи фінансово-економічного контролю за окупованими російською імперією територіями Східної Галичини та Північної Буковини у період Першої світової війни.

Тема 1. Предмет, мета і завдання курсу.

Тема 2. Загальний стан економіки та ресурсні спроможності Східної Галичини та Північної Буковини напередодні Першої світової війни.

Тема 3. Встановлення контролю за економікою та ресурсами окупованих західнотраїнських земель. (Створення Військового генерал-губернаторства, Управління фінансовими справами, Управління державним майном тощо).

Тема 4. Організація та діяльність казначейської служби російської окупаційної влади.

Змістовий модуль 2. Грошова та цінова політика окупаційної влади

Тема 5. Проблеми організації грошового обігу на окупованих територіях.

Тема 6. Стан банківської системи на окупованих територіях.

Тема 7. Цінова політика російського уряду та вплив її на продовольчий ринок окупованих територій.

Змістовий модуль 3. Податкова та митна політика окупаційної влади.

Тема 8. Податна здатність населення окупованих територій та організація стягнення з них податків, зборів та інших платежів російською окупаційною владою.

Тема 9. Фінансово-економічне управління та податковий контроль за промисловими підприємствами окупованого регіону.

Тема 10. Створення окупаційних митних органів.

Змістовий модуль 4. Бюджетна політика окупаційної влади щодо формування місцевих бюджетів у населених пунктах окупованого регіону.

Тема 11. Економічне становище міст та містечок та соціально-економічне становище населення напередодні вторгнення та під час російської окупації.

Тема 12. Механізм встановлення та стягнення окупаційною владою місцевих податків і зборів до бюджетів міст та містечок.

Тема 13. Особливості формування та виконання місцевих бюджетів в умовах окупації.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною системою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

Основна

1. Лозинська І.Г. Економічна політика адміністрації Ф.Ф. Трепова у Галичині. *Проблеми гуманітарних наук*. 2013. Вип. 32. С.123- 137.
2. Мазур О.Я., Патер І.Г. Галицька “Руїна”: соціально-економічне становище Східної Галичини (1914–1915 рр.). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Держава та армія. Львів, 2007. № 584. С. 44 – 52.
3. Орлик С. В. Фінансова політика російського уряду на окупованих територіях Галичини і Буковини в період Першої світової війни (1914-1917 рр.): монографія. Біла Церква: Вид. Пшонківський О. В., 2018. 716 с.

Додаткова

4. Ільницький І.В. Нафтопереробна промисловість Галичини в умовах першої російської окупації краю (вересень 1914 р. – червень 1915 р.). *Проблеми історії України XIX – початку XX ст.* Київ: Інститут історії України, 2014. Випуск 23. С.297 – 304.
5. Ільницький І. Діяльність цивільних органів влади Галичини у роки Першої Російської окупації (Серпень 1914 р. – Червень 1915 р.). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова: збірник наукових праць*. Київ, 2015. Серія 6: Історичні науки, Вип. 13. С. 76-81.
6. Ільницький І. Проблеми історії Першої російської окупації Галичини (1914-1915 рр.) у сучасному науковому дискурсі. *Проблеми історії України XIX – початку XX ст.* 2011. Випуск XIX. С.320 – 344.
7. Кучера І.В. Політика російської окупаційної адміністрації в Східній Галичині у 1914 – 1917 рр. *Вісник Прикарпатського університету*. Історія. 2013. Вип.23-24. С.194-200.
8. Кучера І.В. Політика російської окупаційної адміністрації в Східній Галичині у 1914 – 1917 рр.: автореф. дис. ... канд. іст. наук.: 07.00.02; Чернівецький нац. у-т ім. Ю.Федьковича. Чернівці, 2005. 19 с.
9. Лазорак Б. Філія Австро-Угорського банку в Дрогобичі (1902-1913 рр.). *Східноєвропейський історичний вісник*. 2016. Вип.1. С.47-53.
10. Мазур О. Я., Сухий О.М. Українське населення Галичини на початку Першої світової війни: агресивні акції австрійської влади. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Львів, 2000. № 408: Держава та армія. С. 73 – 78.
11. Мазур О. Наслідки війни для села Східної Галичини. *Перша світова війна і слов'янські народи*: матеріали міжнародної наукової конференції (14 – 15 травня 1998 р.). К., 1998. С. 101 – 108.

12. Мазур О., Патер І. Львів у роки Першої світової війни. *Львівські історичні нариси*. Львів: інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, 1996. С.305-324.
13. Орлик С. Мародерство, грабежі і розбій під час російської окупації Східної Галичини та Північної Буковини в роки Першої світової війни. *Український історичний журнал*. 2022. №2. С.4-16. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2022.02.004> URL: http://uhj.history.org.ua/doc/UIJ_2022_2_3
14. Орлик С. Банківська система Галичини й Буковини в період російської окупації в роки Першої світової війни. *Східноєвропейський історичний вісник*. Дрогобич, 2018. Спец. випуск 3. С. 223–230.
15. Орлик С. Економічне становище та податна здатність селян Галичини і Буковини в період російської окупації в часи Першої світової війни. *Український селянин*. 2017. №18. С.93–99.
16. Орлик С. Фінансова політика російського окупаційного режиму в Галичині та Буковині в роки Першої світової війни (1914-1917 рр.): дис. ... док. іст. наук: 07.00.02. К., 2018. 806 с. URL: : <http://surl.li/lxoojw>
17. Орлик В.М, Орлик С.В. Теоретико-методологічні та джерелознавчі проблеми економічної історії України. *Універсум історії та археології*. 2019. Дніпро. Том. 2 (27) Вип. 2. С.5-27.
18. Орлик С. Цінова політика російської окупаційної влади на території Галичини і Буковини в період Першої світової війни. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Тернопіль, 2018. Вип.1. Ч.1. С. 48 – 58.
19. Орлик С. Криза внутрішньої торгівлі на окупованих Росією територіях Галичини і Буковини в період Першої світової війни та вплив її на продовольчий ринок. *Україна – Європа – Світ: міжнародний зб. наук. праць*. Тернопіль, 2018. Вип. 20. С.77-81.
20. Орлик С. Проблеми акцизного оподаткування тютюнових виробів на окупованих Росією територіях Галичини і Буковини в період Першої світової війни. *Переяславський літопис: зб. наук. статей*. Переяслав-Хмельницький, 2018. Вип. 13. С. 204-212.
21. Орлик С. Стягнення гмінних зборів на окупованих Росією територіях Галичини і Буковини в часи Першої світової війни. *Наукові записки з української історії: зб. наук. статей*. Переяслав-Хмельницький, 2018. Вип. 43. С. 64 – 72.
22. Папакін Г. Джерела для дослідження історії російських органів управління Східною Галичиною та Південною Буковиною під час Першої світової війни (1914-1917). *Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики*. Київ, 2009. Число 16. С.64-76.
23. Реєнт О.П. Вплив Великої війни 1914-1918 рр. на цивілізаційні процеси в Україні (до 90-річчя початку Першої світової війни). *Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики: зб. наук. праць*. 2004. Число 11. С.138- 146.
24. Orlyk, S. & Orlyk, V. (2019). Control of the Russian occupation authority over the activities of salt factories in Halychyna and Bukovyna in the period of the First World War. *East European Historical Bulletin*, 10, 85–93. <https://doi.org/10.24919/2519-058x.10.159178> [in English].
25. Orlyk, S. & Mekheda, A. (2020). Natural duties of the population of Eastern Galicia and Northern Bukovyna under conditions of the Russian occupation (1914 – 1917). *Skhidnoievropeiskyi istorychnyi visnyk* [East European Historical Bulletin], 16, 153–162. DOI: <https://doi.org/10.24919/2519-058x.16.210900> [in English].
26. Orlyk S., Ilnytskyi V, Haliv M. (2024). Information potential of the documents of the state archive institutions of Ukraine regarding the research on financial and economic policy of the Russian occupation regime in Eastern Halychyna and Northern Bukovyna during World War I. *Analele Universității din Craiova. Istorie, Anul XXIX, Nr.1(45)*, 43 – 60. URL: <https://www.istoriecraiova.ro/ro/> [in English].

Інформаційні ресурси

27. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
28. <http://www.nbu.gov.ua/portal/libukr.html> – каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України

29. <http://www.friends-forum.com/forum/printthread.php?t=5838&pp=30> – енциклопедії та словники
30. <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/> – електронні наукові видання НБУ ім.В.І.Вернадського
31. <http://www.history.org.ua/> – Інститут історії України НАН України
32. <http://www.info-library.com.ua/> – Електронна бібліотека підручників
33. <https://www.deepl.com/uk/translator> - DeepL (перекладач)
34. <http://surl.li/fpxcxi> – Електронна бібліотека «УКРАЇНІКА»
35. <http://chtyvo.org.ua/> – Читиво. Електронна бібліотека

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи Протокол. №1 від «29» серпня 2024 р.